

Tekstivastineiden kirjoittaminen

Tekstivastineessa (vaihtoehtoisessa tekstissä eli alt-tekstissä) kerrotaan kuvion **oleellinen** sisältö ruudunlukuohjelmalla luettavaksi niille lukijoille, jotka eivät sisältöä näe. Tekstivastineen ei tule vastata kysymykseen ”mitä kuvassa on?”, vaan ”mitä kuvasta tulisi ymmärtää?”¹.

Hyvä tekstivastine on lyhyt ja selkeä: 1–2 virkettä tai noin 250 merkkiä on tavoiteltava pituus². Kaikkea kuvion sisältöä on harvoin mahdollista tai tarpeellistakaan sisällyttää tekstivastineeseen. Älä toista tietoja, jotka kerrotaan tekstissä (huomioi, että kuvion tulisi jo lähtökohtaisesti olla tekstiä tukeva elementti, eli kuvion sisällön tulisi luonnollisesti tulla pääpiirteissään esiin tekstissä).

Tämän ohjeen lopussa on esitetty muutamia esimerkkejä tekstivastineiden kirjoittamisesta. Huomioi kuitenkin, että tekstivastine on aina kontekstisidonnainen. Tekstivastinetta kirjoittaessa tuleekin miettiä, millainen kokonaisuus leipätekstistä, kuvatekstistä ja tekstivastineesta muodostuu ruudunlukuohjelmaa käyttävälle lukijalle.

Toimita käsikirjoituksen ja mahdollisten erillisten liitteiden kuvioden tekstivastineet julkaisutoimitukseen erillisenä Word-tiedostona. Merkitse tiedostoon kuvioden numerot ja otsikot selkeästi, samassa muodossa kuin ne ovat käsikirjoituksessa.

Apukysymyksiä tekstivastineen suunnitteluun:

- Miksi olen päättänyt esittää sisällön kuviona, eli mikä on sen tuoma lisäarvo tekstiä tukemaan/tiivistämään/korostamaan?
- Mitä tietoa lukijalta jää saamatta, jos hän ei näe kuviota (eikä tieto löydy leipätekstistä tai kuvatekstistä)?
- Miten kuvailisin kuvion sisällön sanallisesti toiselle henkilölle, jos minulla olisi noin 15 sekuntia aikaa?

Entä jos tekstivastine on vaarassa paisua?

- Jos tekstivastineesta uhkaa tulla liian pitkä, kannattaa miettiä, voisiko kuvailua siirtää varsinaiseen tekstiin.
- Onko kuvion sisältö itsessään kovin laaja kuviossa esitettäväksi? Jos esimerkiksi tilastokuviossa sisältöä on paljon ja jokaisen luvun mainitseminen tuntuu ehdottoman oleelliselta (esimerkiksi aineiston raportointia käsittelevät julkaisut), harkitse tietojen esittämistä kuvion sijaan tai lisäksi (liite)taulukkona.

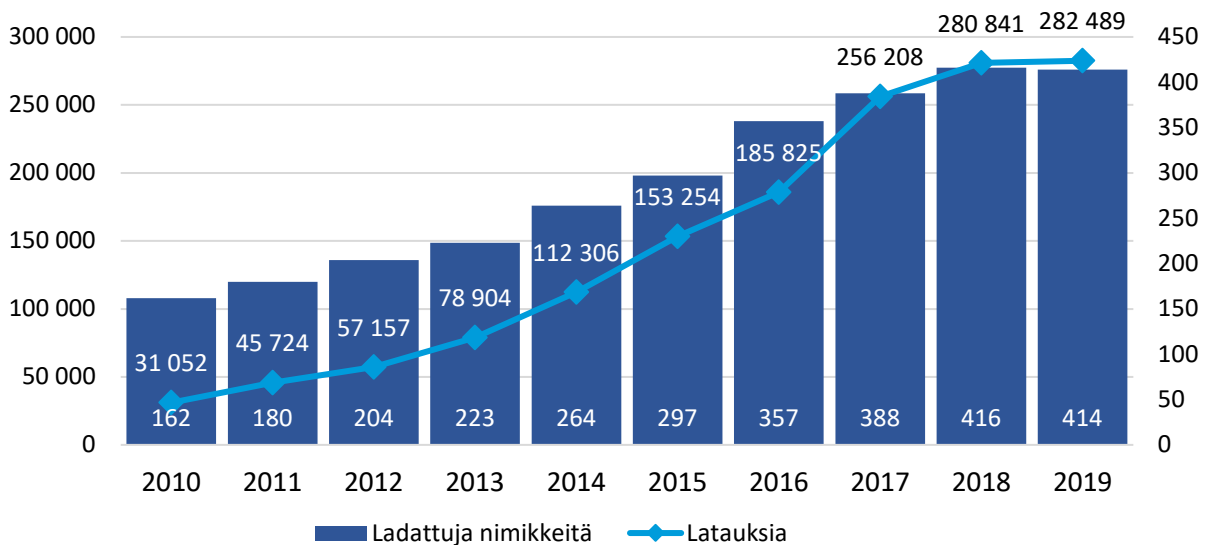
---

¹ [Tekstivastineen eli alt-tekstin pikaohje | Saavutettavuusmalli | Helsingin kaupunki](#)

² [Kuvien vaihtoehtoiset tekstit - Saavutettavasti.fi](#)

Esimerkkejä tekstivastineista

Esimerkkikuvio 1. Kelan tutkimusjulkaisujen nimikkeiden määrä sekä latausmäärät HELDassa aikavälillä 2010–2019.

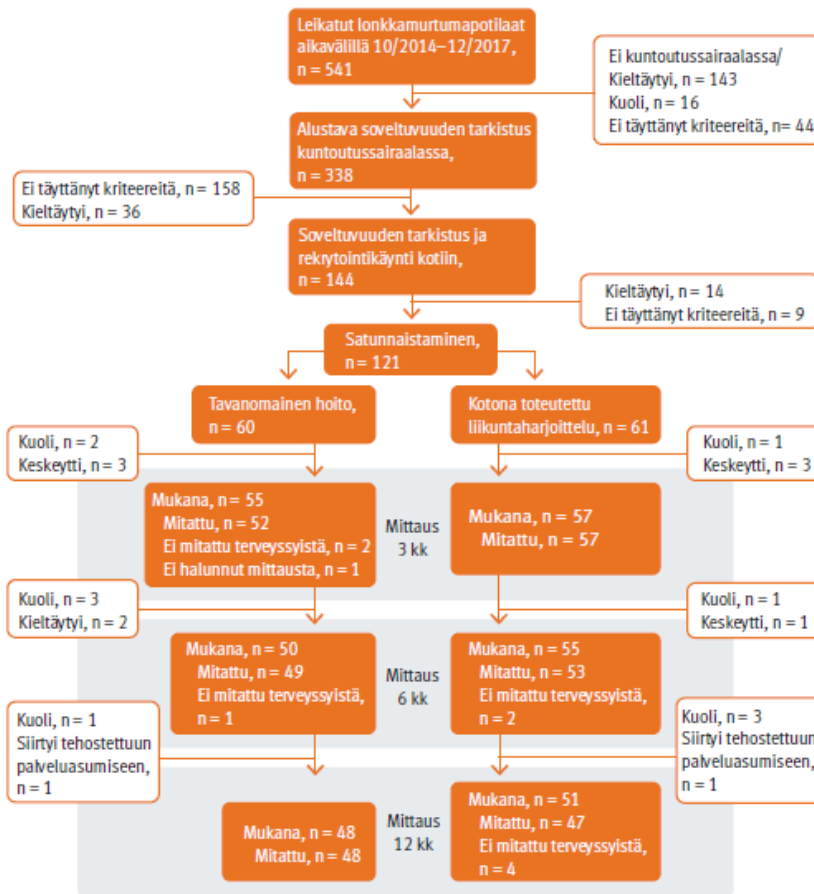
Esimerkki 1:

”Pylväskaavio osoittaa ladattujen nimikkeiden määrän kasvavan vuodesta 2010 vuoteen 2018 melko tasaisesti. Vuosien 2018 ja 2019 välillä ladattujen nimikkeiden määrä laski kahdella. Latausmäärät kasvavat vuosittain koko tarkasteluvälillä, mutta kasvunopeus hidastuu hieman viimeisimpien vuosien aikana.”

Esimerkki 2:

”Pylväskaavio osoittaa, että ladattujen nimikkeiden määrä on yli 2,5-kertaistunut ja latausten määrä on lähes kymmenkertaistunut aikavälillä 2010–2019.”

Esimerkkikuvio 2. Tutkimuksen eri vaiheissa mukana olleiden leikkamurtumapotilaiden määrät aikavälillä huhtikuu 2014 – joulukuu 2017, n = tutkittavien määrä.

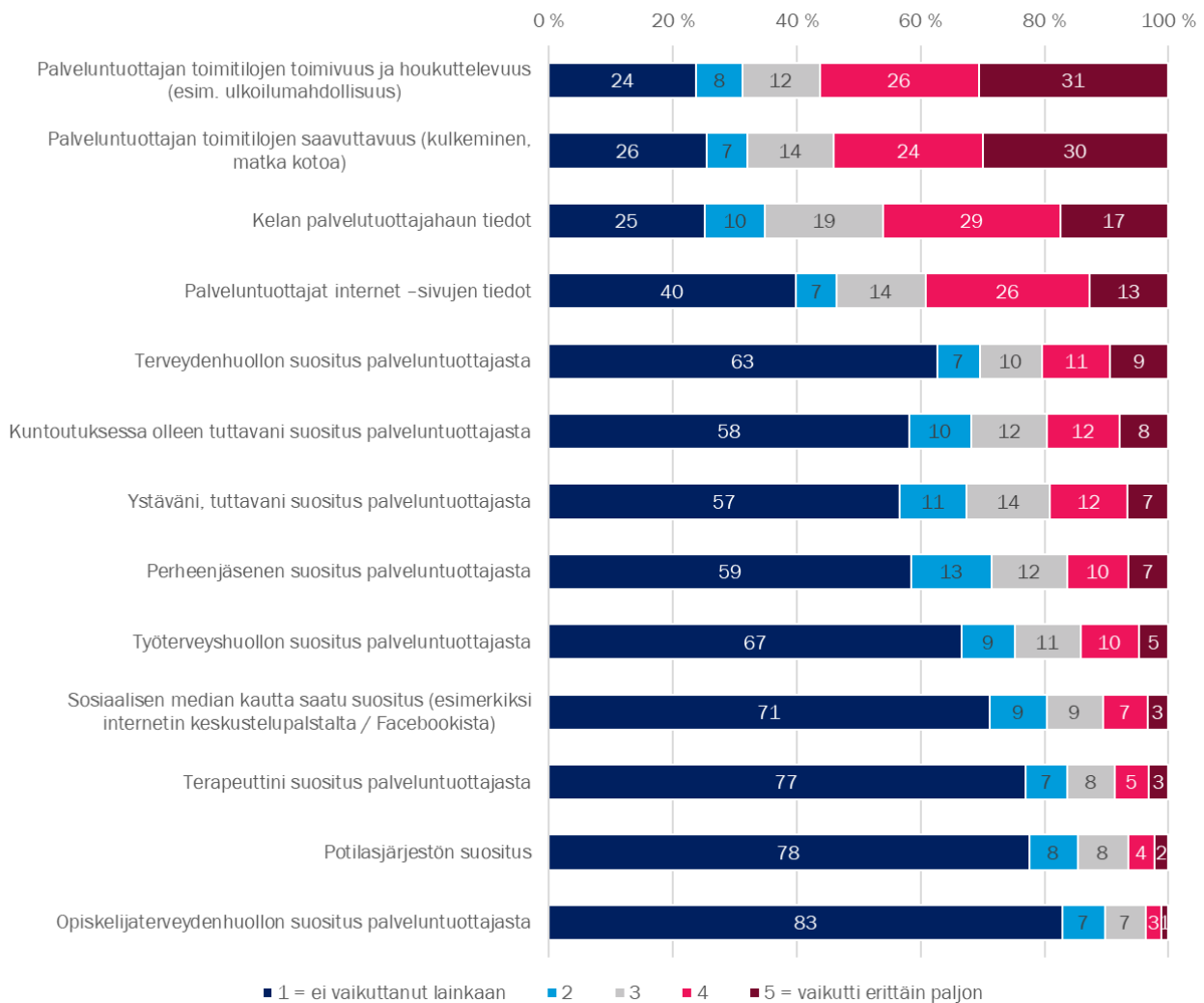
Esimerkki 1:

”Vuokaavio osoittaa, että perusjoukon koko oli tutkimuksen alussa 541. Soveltuvuuden tarkistamisen ja tutkittavaksi suostumisen jälkeen määrä oli 121, jotka satunnaistettiin tavanomaista hoitoa saavien (n = 60) ja kotona liikuntaharjoittelua toteuttaneiden (n = 61) ryhmiin. Osallistujat mitattiin kolmen, kuuden ja 12 kuukauden kuluttua leikkauksesta. Tutkimuksen edetessä osallistujia karsiutui pois siten, että viimeisen mittauksen aikaan tavanomaisen hoidon ryhmän koko oli 48 ja kotona toteutetun liikuntaharjoittelun ryhmään 51 osallistujaa.”

Esimerkki 2:

”Vuokaavio esittää tutkimuksen eri vaiheissa mukana olleiden määrät sekä sen, missä vaiheessa ja kuinka moni tutkittavista karsiutui pois. Oleellinen tieto kuviosta on raportoitu tekstissä.”

Esimerkkikuvio 3. Vastaajien (n = 556) näkemykset siitä, mitkä tekijät vaikuttivat palveluntuottajan valintaan.

Esimerkki 1:

”Kuviossa esitetään 13 vaihtoehdon saama järjestys eniten vaikuttavista tekijöistä vähiten vaikuttaneisiin. Eniten vaikuttivat palveluntuottajan toimitilojen toimivuus ja houkuttelevuus, toimitilojen saavutettavuus sekä Kelan palveluntuottajahaun tiedot. Vähiten vaikuttivat opiskelijaterveydenhuollon, potilasjärjestön tai vastaajan terapeutin suositus.”

Esimerkki 2:

”Kuvio osoittaa, että eniten vaikuttivat palveluntuottajan toimitilojen toimivuus ja houkuttelevuus, toimitilojen saavutettavuus sekä Kelan palveluntuottajahaun tiedot. Eri toimijoiden suosituksilla ei koettu olevan yhtä paljon vaikutusta valintaan.”

Esimerkki 3:

”Kuvio esittää kysymyksessä mainitut 13 tekijää vastausten perusteella tärkeysjärjestyksessä. Kuvion sisältö on esitelty tarkemmin tekstissä.”